

**Nederlands Kenniscentrum
Angst, Dwang, Trauma en Depressie**

NedKAD-conferentie: Hardnekkig of therapieresistent?

15 oktober 2021

Hoewel veel mensen met angst-, dwang- of stemmingsklachten na een psychologische behandeling of door medicatie opknappen, is er toch nog een grote groep die niet van hun klachten afkomen. Hoe noemen we die groep? Onbehandelbaar, therapieresistent? Moeten we op zoek naar behandelingen die deze groep met hardnekkige klachten toch kunnen helpen? Wat zijn nu eigenlijk de effectieve methoden in het behandelen van langdurige depressies, angststoornissen en OCD? Hoe kun je je eigen leven inrichten, zodat je met je klachten een acceptabel leven kunt leiden? Helpt lotgenotencontact? Kun je aan werk komen en het behouden? En hoe breng je zelf in kaart wat je nodig hebt voor je welbevinden?

Naar de antwoorden op deze vragen gaan we op zoek tijdens de NedKAD-conferentie op 15 oktober 2021. Na enkele lezingen door Frenk Peeters, Pim Cuijpers en Gert-Jan Hendriks presenteren vier onderzoekers resultaten van hun onderzoek. 's Middags zijn er workshops met verdieping in lotgenotencontact, en interventies voor persoonlijk en maatschappelijk herstel. En er is een workshopronde over innovatie behandelmethode.

De voertaal is Nederlands

Voor wie?

De conferentie is bedoeld voor psychiaters, psychologen, verpleegkundigen, ggz-cliënten en hun naasten.

[Direct inschrijven](#)

Programma

9.00 uur **Ontvangst**

9.30 uur **Opening** door voorzitter Martijn Arns

9.40 uur **Lezing:** *Therapieresistent, hardnekkig, moeilijk behandelbaar, onbehandelbaar; wat moeten we met die woorden en wat hebben we er eigenlijk aan in de praktijk?* Door: prof. dr. Frenk Peeters, psychiater-psychotherapeut, hoogleraar Klinische Psychologie Department of Clinical Psychological Science Faculty of Psychology and Neuroscience Maastricht University, Maastricht.

In behandelrichtlijnen en wetenschappelijke literatuur, vooral op het gebied van depressie, duikt de term therapieresistentie al enige decennia op maar het gebruik in de dagelijkse praktijk lijkt beperkt. Maakt onbekend onbemind of heeft de term geen bruikbaarheid in de praktijk? In deze bedrage wordt (i) besproken wat de term en eventuele alternatieven omvat, (ii) op welke manier therapieresistentie kan worden geoperationaliseerd en (iii) hoe deze operationalisaties zinvol in de praktijk kunnen worden toegepast voor individuele patiënten.

10.10 uur **Lezing:** *De effecten van psychologische behandeling van hardnekkige depressies: een overzicht.* Door: prof. dr. Pim Cuijpers, hoogleraar klinische psychologie aan de Vrije Universiteit Amsterdam; directeur van het WHO Collaborating Centre for Research and Dissemination of Psychological Interventions aan de Vrije Universiteit Amsterdam, en visiting professor aan de Medische Faculteit van de Universiteit van Turku, Finland.

Meer dan 800 gerandomiseerde trials hebben in de afgelopen decennia de effecten van verschillende psychologische behandelingen voor depressie vergeleken met controlegroepen, met elkaar, en met antidepressiva. Helaas zijn er slechts enkele tientallen studies gedaan naar de effecten van psychologische behandelingen, zoals CGt, van hardnekkige depressie. Maar deze studies laten wel een duidelijk beeld zien van de effectiviteit van deze behandelingen in vergelijking met controlegroepen, met antidepressiva en combinatiebehandeling. In deze lezing zal ik een overzicht geven van wat we weten over de effecten van psychologische behandelingen in het algemeen en specifiek bij hardnekkige depressies. Psychotherapie is effectief bij hardnekkige depressie, maar misschien iets minder effectief dan bij niet-hardnekkige depressies. De effecten zijn vergelijkbaar met die van farmacotherapie en combinatiebehandeling is effectiever dan elk van beide apart.

10.40 uur **Lezing:** *over nieuwe ontwikkelingen en innovaties in de behandeling van langdurige angst- en dwangstoornissen.* Door: prof. dr. Gert-Jan Hendriks, hoogleraar klinische psychologie, Radboud Universiteit. psychiater, Programmaleider Expertisecentrum “Overwaal” voor Angst, Dwang en PTSS (TOPGGZ-keurmerk).

In deze lezing behandelt Hendriks de evidentie van psychologische behandelingen, zoals CGt, farmacotherapeutische behandelingen en innovatieve behandelingen zoals rTMS. De nadruk zal liggen op de winst die te behalen valt bij langdurige angst- en dwangstoornissen.

11.10 uur **Pauze (met postersessie)**

Presentaties van actueel onderzoek

11.30 uur **Presentatie 1** Het voorspellen van depressie en angst: wat is de meerwaarde van machine learning? Door: Wessel A. van Eeden, Msc, Promovendus, GZ-psycholoog, Leiden Universitair medisch centrum.

Het voorspellen van stemmings- en angststoornissen is van klinisch belang, maar blijft in de praktijk moeilijk. Eerder onderzoek laat zien dat het inzetten van moderne machine learning technieken hierbij van meerwaarde kan zijn. Maar is machine learning ook bruikbaar bij data dat haalbaar verzameld kan worden in de klinische praktijk en is machine learning beter dan onze traditionele statistische methodes? Wij vergeleken de voorspellende prestaties van traditionele logistische regressie, een simpele vorm van machine learning (Naive Bayes classifier) en een complexe geautomatiseerde vorm van machine learning (Auto-sklearn). Onze resultaten lieten zien dat, in tegenstelling tot wat vaak gedacht wordt, machine learning niet zonder meer van meerwaarde is.

11.50 uur **Presentatie 2** *Wat zijn de voordelen van online lotgenotencontact? Een kwalitatieve en kwantitatieve evaluatie van Depressie Connect, de online community voor mensen met depressie.* Door: Dorien Smit, buitenpromovendus Radboud Universiteit Nijmegen & Pro Persona GGZ.

Lotgenotencontact lijkt een belangrijke aanvulling op de reguliere ggz-behandelingen voor patiënten met chronische klachten. In deze bijdrage presenteren we de resultaten van een kwalitatief en kwantitatief evaluatieonderzoek naar de online peer support community van de Depressie Vereniging: Depressie Connect. Welke voordelen ervaren gebruikers? Welke gebruikersrollen op de community dragen bij aan deze voordelen? We verkennen het effect van online lotgenotencontact bij depressie, waarbij we inzoomen op empowerment.

12.10 uur **Presentatie 3** *Pillen of rennen? De effecten van antidepressiva of runningtherapie op de psychische én lichamelijke gezondheid in depressieve en angstpatiënten.* Door: Dr. J.E. Verhoeven, GZ-psycholoog en postdoc onderzoeker bij GGZ inGeest/VUmc
De MOTAR (MOOD Treatment with Antidepressants or Running) studie is een wetenschappelijke studie waarbij mensen met depressie en angststoornissen gedurende 16 weken behandeld werden met runningtherapie ($n=96$) óf antidepressiva ($n=45$). Met deze studie hebben we onderzocht hoe deze twee nogal verschillende behandelingen bijdroegen aan de verbetering van zowel de psychische als de lichamelijke gezondheid. We vonden dat in de runningtherapiegroep 43.4% van de deelnemers remissie bereikte en in de antidepressivagroep was dat 44.8%; dit verschilde niet van elkaar. Echter, op de lichamelijke gezondheid vonden we wel degelijk verschillen tussen de groepen, namelijk in gewicht, tailleomtrek, bloeddruk, hartslag en hartslagvariabiliteit. Deze verschillen waren allemaal ten gunste van de runninggroep; zij gingen er in gezondheid op vooruit (o.a. lagere hartslag en bloeddruk) of de antidepressivagroep ging achteruit (o.a. hoger gewicht en lagere hartslagvariabiliteit). Concluderend vinden we dus dat runningtherapie en antidepressiva het even goed deden op de psychische gezondheid maar dat runningtherapie voordeliger was voor de lichamelijke gezondheid van de deelnemers. Een pleidooi om meer te gaan bewegen dus!

12.30 uur **Presentatie 4** *Mentale gezondheid bij mensen met depressieve, angst- en obsessief-compulsieve stoornissen tijdens de corona-pandemie: bevindingen in drie langlopende psychiatrische cohortstudies.* Door: dr. Almar Kok, Senior-onderzoeker, Amsterdam UMC, locatie VUmc, afdeling psychiatrie en afdeling Epidemiology & Data Science, Amsterdam.

De presentatie geeft de resultaten van een onderzoek naar veranderingen in mentale gezondheid die in drie langlopende psychiatrische cohorten zijn geobserveerd tijdens de coronapandemie in Nederland. De gegevens zijn verzameld door middel van herhaalde online vragenlijsten bij 1714 deelnemers (30+ jaar) aan de Nederlandse Studie naar Depressie en Angst (NESDA), Nederlandse Studie naar Depressie bij Ouderen (NESDO) en de Nederlandse OCD Associatie studie (NOCDA). Bevraagd werden depressieve symptomen, angstsymptomen, piekeren, eenzaamheid en ervaren geluk, alsmede het beloop in drie corona-specifieke uitkomsten: ervaren impact van de pandemie op de mentale gezondheid, angst voor Covid-19 en positieve coping. Conclusie is dat de impact van de coronapandemie op de mentale gezondheid gemiddeld mild lijkt, maar dat eenzaamheid in combinatie met afnemende copingvaardigheden een toenemend probleem zou kunnen worden indien de pandemie en bijbehorende maatregelen langer aanhouden of terugkeren.

12.50 uur **Lunchpauze met postersessie**

13.50 uur **Workshopronde I Eigen ervaringen delen/zelfmanagement/je leven opnieuw inrichten:** (deelnemers kunnen één workshop kiezen)

1. *Workshop BibberBar* Door: Drs. Marjolijn van Kooten, Directeur Angst Dwang Fobie stichting (Driebergen-Zeist) & Cabaretier (psychiatrisch cabaret)
Oh, die fijne meetings van de BibberBar! Waar we écht naar elkaar luisteren. Hoe werkt een bijeenkomst van de BibberBar? De host stelt aan het begin van de meeting een vraag die iedereen mag beantwoorden (maar het hoeft niet). Dan delen we het uur als volgt in: Met de hele groep. Iedereen die wil mag de vraag beantwoorden, maar het hoeft niet. De rest luistert. We reageren niet op elkaar. De host splitst de groep op in kleine groepjes. Binnen je kleine groepje mag je wel op elkaar reageren. Daarna komen we weer met de hele groep bij elkaar. Iedereen die wil kan nu alsnog iets delen of vertellen hoe het in het kleine groepje was. Waarom reageren we niet op elkaar? Het luisteren zonder dat je op elkaar mag reageren zorgt voor rust en verdiept de aandacht. En luisteren, écht luisteren, is zo zeldzaam geworden in onze drukke wereld. Hoe vaak heb je niet het gevoel dat iemand maar met een half oor bij je verhaal is? In de BibberBar luisteren we écht. Daar knapt een mens van op.
2. *Workshop Individuele Plaatsing en Steun (IPS) bij depressie en angststoornissen.*
Door: Lars de Winter, Msc., onderzoeker bij Kenniscentrum Phrenos en Debby Kamstra, IPS-trajectbegeleider, SPV bij Buurtzorg en opleider IPS bij Kenniscentrum Phrenos.
Individuele plaatsing en steun (IPS) is dé bewezen effectieve methodiek die mensen met psychische problemen ondersteunt in het vinden en behouden van betaald werk. De afgelopen jaren is de doelgroep die IPS krijgt verbreed en krijgen nu steeds meer mensen met angst- en stemmingsstoornissen ook IPS aangeboden. In deze workshop geven we inzicht in wat de ervaringen en eerste resultaten zijn van IPS bij mensen met angst- en stemmingsstoornissen en zullen we een inkijkje geven in hoe IPS wordt uitgevoerd en wat hierbij komt kijken.
3. *Workshop over Wellness Recovery Action Plan (WRAP)* Door: Evelien Hulshof, coördinator ervaringsdeskundigheid, Advanced Level WRAP Facilitator, GGZ Oost Brabant.

Wellness Recovery Action Plan (WRAP) is een zelfhulpinstrument dat de gebruikers ervan ondersteunt om het eigen welbevinden te herstellen of vergroten. Deelnemers verkennen de kernbegrippen voor herstel: hoop, persoonlijke verantwoordelijkheid, eigen ontwikkeling, opkomen voor jezelf en steun. In de gereedschapskoffer voor een goed gevoel verzamelen zij ‘gereedschap’ om zich goed te voelen of om te herstellen van momenten dat ze zich minder goed voelen. In deze workshop gaan we bekijken wat het Wellness Recovery Action Plan eigenlijk is en hoe je dit in kan zetten voor je eigen welbevinden. We bespreken de rol van peersupport binnen WRAP en de werkwijze die zich vooral richt op het nemen van persoonlijke verantwoordelijkheid. Daarna werken we kort wat onderdelen van WRAP uit om zelf te ervaren hoe dit gaat.

14.40 uur **Pauze**

14.50 uur **Workshopronde 2: Innovatieve behandelingen**

- 4 *rTMS als behandelmethode voor depressie: achtergronden en toepassing in de klinische praktijk* Door: dr. I. van Oostrom, klinisch neuropsycholoog & supervisor VGCT, neuroCare
rTMS (repetitieve transcraniële magnetische hersenstimulatie) is een non-invasieve behandelmethode voor depressie, die in Nederland steeds vaker wordt toegepast. In deze workshop zal worden ingegaan op wat rTMS is, wanneer rTMS geïndiceerd is op basis van de bevindingen uit wetenschappelijk onderzoek en hoe de behandeling in de klinische praktijk kan worden toegepast in combinatie met cognitief gedragstherapeutische behandelvormen (CGt). Tevens zal kort worden stilgestaan bij de effectiviteit bij angststoornissen en OCD.
- 5 *Cognitive Behavioral Analysis System of Psychotherapy (CBASP) voor de behandeling van de persisterende depressieve stoornis.* Door dr. J.E. (Jenneke) Wiersma, GZ-psycholoog/cognitief gedragstherapeut/supervisor VGCT, Amsterdam
Cognitive Behavioral Analysis System of Psychotherapy (CBASP) is een behandelmethode speciaal ontwikkeld voor de persisterende depressieve stoornis. Binnen CBASP wordt verondersteld dat persisterende depressieve patiënten emotioneel contact met anderen duurzaam vermijden, omdat zij als kind of later op pijnlijke wijze zijn afgewezen of verwaarloosd. Het gebrek aan aandacht en feedback van vroeger heeft er toe geleid dat patiënten het verband niet zien tussen wat ze zelf doen en wat daarvan het effect op anderen is. Daardoor hebben ze het idee geen enkele invloed op de omgeving te hebben (ook wel een external locus of control genoemd). Binnen CBASP zijn diverse technieken ontwikkeld om het emotionele isolement van de cliënt te doorbreken en de patiënt te leren dat hij wel degelijk invloed op de omgeving heeft. Tijdens de workshop worden deze technieken besproken en geïllustreerd met videomateriaal en rollenspellen. Overeenkomsten en verschillen met bestaande psychotherapievormen zullen worden bediscussieerd.
- 6 *Workshop Psychedelica in de kliniek. Ketamine en psilocybine bij de behandeling van hardnekkige depressie* Door: dr. Jeanine Kamphuis, psychiater, dr. Jan Mars, GZ-Psycholoog, opgeleid in het werken met psychedelica, beiden werkzaam bij het Universitair Centrum Psychiatrie UMC Groningen, en Joost Breeksema, MA, PhD (cand). Promovendus, Universitair Centrum Psychiatrie, UMCG; Afdeling psychiatrie,

LUMC. Directeur, Stichting OPEN (Nederlandse expertisecentrum voor wetenschappelijk onderzoek naar psychedelica).

In deze workshop bespreken psychiater Jeanine Kamphuis, klinisch psycholoog Jan Mars en filosoof/kwalitatief onderzoeker Joost Breeksema behandelingen met psychedelica voor hardnekkige depressie vanuit verschillende invalshoeken. Aan bod komen resultaten van klinisch onderzoek, ideeën over werkingsmechanismen, patiënten-ervaringen, en wisselen we graag met jullie van gedachten over een aantal interessante casussen.

(Verplaatsen naar plenaire 5 minuten)

15.45 uur **Plenaire terugkoppeling van workshops**

15.55 uur **Posterprijsuitreiking (korte presentatie posterwinnaar)**

16.10 uur **Afsluiting door dagvoorzitter**

16.15 **Borrel**

Praktische informatie

Plaats

In het midden van het land. De exacte plaats wordt binnenkort bekendgemaakt.

Kosten

De conferentie is gratis toegankelijk voor medewerkers van aan NedKAD deelnemende instellingen en organisaties.

Voor cliënten en naasten is het tarief € 15,-

Voor overigen geldt een toegangsprijs van € 150,-

Meer informatie

www.nedkad.nl

Kristien Harmsen, 030-2959326

info@nedkad.nl

Inschrijven

<https://www.smink-registratie.nl/NedKAD/>

Inschrijvingen worden verwerkt door:

Organisatiebureau Smink & Co

Bellamystraat 6

3514 EL UTRECHT

030- 2981167

info@sminkenco.nl